

Interview door Diana Saaman, geplaatst in Stal en Akker, Vee en Gewas, de Agraaf en een ander regionale agrarische tijdschrift, december 2002 en januari 2003

Guus Geurts uit Veulen –Venray pleit tegen wereldmarktproductie

'Voedselsoevereiniteit moet maatgevend worden'

Door Diana Saaman

Steeds meer mensen laten hun koffiezetapparaat pruttelen met Max Havelaarkoffie. Om de boeren in de Derde Wereld bestaansrecht te geven. Boerenzoon Guus Geurts uit Veulen – Venray heeft een dergelijk uitgebreid plan voor de Europese landbouw: produceren voor een kostendekkende prijs. Hij is voor het afschaffen van landbouwsubsidies en voor importheffingen. Zijn plan spaart boeren. Leegloop op het platteland is niet gewenst. Een gesprek met de net afgestudeerde Guus. Een nieuwe Multatuli?

Door Diana Saaman

Hij is 37 jaar. Zijn wieg stond ooit op de boerderij met melkvee, die inmiddels door twee van zijn broers gerund wordt, maar Guus Geurts ging werken in het bedrijfsleven. Keerde enkele jaren geleden terug in de collegebanken en voltooidde afgelopen najaar zijn studie van Milieu en Ontwikkeling aan de universiteit van Nijmegen. Zijn eindscriptie draagt de titel: 'Liberalisering in de landbouw, een heilloze weg!'. Terwijl EU commissaris Fischler een tournee door Europa maakt, om zijn nieuwe plannen voor het Europese Landbouwbeleid aan de man te brengen, zet Guus Geurts zijn tegenoffensief in. De plannen van Fischler voor verdere liberalisering van de landbouw versus de regionaal georiënteerde landbouw van Geurts.

Verslechtering

Guus Geurts heeft de indruk, dat landbouworganisaties en de politiek liberalisering als een onontkoombaar soort natuurverschijnsel zien. 'Een passieve houding en onvoldoende belangenbehartiging is het gevolg', volgens de net afgestudeerde: 'En dat terwijl verdere liberalisering van de Europese landbouw lage prijzen voor boeren tot gevolg hebben ondanks de beloofde inkomenssteun. De prijzen blijven namelijk gerelateerd aan de wereldmarkt. Terwijl Europa praat over afschaffing van landbouwsubsidies in 2006, steunt Amerika haar boeren gewoon door. De houding van de EU om haar landbouw snel verder te liberaliseren loopt niet in gelijke tred met de rest van de wereld. Ik vermoed, dat de EU goede sier wil maken met landbouw om op andere terreinen zoals diensten en andere handel haar zin te krijgen tijdens de WTO. Deze Wereldhandelsorganisatie stelt, dat de exportsubsidies afgeschaft moeten worden, zo ook prijsondersteuning en de importheffingen en quotering. Inkomensstoelagen die de WTO wel toestaat, werken bij overproductie echter net zo destructief voor ontwikkelingslanden, als exportsubsidies. De enigen die beter worden van deze plannen zijn de multinationals. Die hebben baat bij lage marktprijzen en overproductie om vervolgens wereldwijd te handelen. Voor de boeren verslechtert de huidige situatie zich eerder dan dat het verbetert.' De eisen die Europa aan haar voedsel en productie stelt zijn heel anders dan in andere werelddelen. Milieu- en dierenwelzijnseisen en arbeidsnormen worden echter niet geaccepteerd door de WTO om

bepaalde producten, die niet voldoen aan deze eisen te mogen weigeren. Ook de eisen voor voedselveiligheid zijn zeer beperkt, zie de hormoonvleeskwestie en het toelaten van genetisch gemanipuleerde (veevoer)producten.

Kostprijs

Wat ziet Geurts dan voor alternatief?

Bijna iedereen is het er over eens, dat het huidige landbouwbeleid de belastingbetaler binnen de EU teveel geld kost. En dat, terwijl de boeren steeds meer moeite krijgen om de kostprijs vertaald te zien in hun producten, onder meer door overproductie en een rat race tegen de huidige wereldmarktprijzen: 'Ik pleit voor terugdringing van het liberaliseringsbeleid in de landbouw binnen de WTO. Het begrip voedselsoevereiniteit staat voor mij centraal. Hiermee bedoel ik, dat ieder land of handelsblok haar grenzen mag afschermen tegen kwalitatief slechte of ongewenste producten en afscherming tegen dumping. Boeren krijgen weer een kostendekkende prijs voor een product dat aan de eisen voldoet op het gebied van milieu, voedselzekerheid –en veiligheid, dierenwelzijn en arbeidsomstandigheden. Ook komen er dan bindende internationale verdragen op deze gebieden met sanctiemogelijkheden.'

Uitvoeren

Dit klinkt natuurlijk bij boeren als muziek in de oren: produceren voor een kostendekkende prijs en geen last van concurrentievervalsing door goedkopere, andere productieprocessen elders vandaan. Maar hoe wil je de EU landbouw dan organiseren?

'Productiebeheersing wordt een eerste voorwaarde. Overproductie leidt tot dumpen op de wereldmarkt met een lage prijs voor boeren. We moeten ons in Europa richten op al die Europese monden. Ik ben voor afschaffing van exportsubsidies en inkomenstoelagen. Alleen voor extra groene diensten op gebied van natuur en landschap en milieu kunnen boeren nog subsidie krijgen. Ontwikkelingslanden krijgen alleen nog toegang voor (liefst bewerkte) tropische producten, die niet in de EU geproduceerd kunnen worden. Ook hiervoor gelden dezelfde maatschappelijke eisen, dit is in hun eigenbelang. Verder moet er een importheffing komen op al de gewassen die via Rotterdam binnenkomen en in het veevoer verwerkt worden.' Dat zullen de intensieve veehouderijen niet fijn vinden? 'In eerste instantie lijkt dit een nadelig voorstel. Maar op dit moment vallen er veel boeren af door de lage vleesprijzen. Een importheffing op veevoer gaat in mijn voorstel gepaard met een importheffing op vlees en alle andere producten van buiten de EU. Dit zal harmonisatie van de gehele intensieve veehouderij en melkveehouderij tot gevolg hebben. Zij zullen van de Europese markt gewassen voor hun dieren aan moeten kopen, maar kunnen hun producten voor een hogere prijs kwijt op deze markt. Zonder concurrentie van rundvlees uit Argentinië of kippenvlees uit Brazilië of zuivel uit Nieuw Zeeland. De achtergrond hiervan is: produceren van voedsel moet lokaal blijven of hooguit een handelsblok bestrijken.' Waarom exportsubsidies afschaffen? 'Export gericht produceren druist in tegen productiebeheersing, en drukt boeren in ontwikkelingslanden van de markt.'

Nederlandse boer

Denkt Guus Geurts dat het onderwerp liberalisering leeft onder Nederlandse boeren?

'Nee, veel te weinig. Er wordt boeren te weinig verteld vanuit hun landbouworganisaties. De multinationals hebben te veel macht binnen LTO en het ministerie van Landbouw. En het zijn juist die grote agrobusiness bedrijven, die belang hebben bij lage prijzen. Zowel de LTO als

LNV doen het voorkomen alsof we niets tegen de liberalisering en het exportgerichte model in de landbouw kunnen doen. Niets is minder waar. Ik denk, dat als de Nederlandse boer werkelijk op de hoogte was van de gevolgen van het toekomstige Europese landbouwbeleid, ze wel aan de bel zouden trekken. Ik merk wel, dat de landbouwwakbonden en de NAKJ de bui zien hangen. Het is te hopen, dat zij voldoende communiceren met hun achterban. Boeren reageren te apathisch, te afwachtend. Ze realiseren zich onvoldoende dat hun toekomst op het spel staat. De huidige onderhandelingen bepalen wel het beleid voor de komende tien jaren.' Naast het feit, dat de plannen van Guus Geurts volgens zijn eigen zeggen, Nederlandse boeren zal behouden, komt er op wereldniveau meer solidariteit. De Derde Wereld landen zijn op dit moment ook een groep gedupeerden door het huidige en de voorgestelde toekomstige liberalisering van het landbouwbeleid. Zij exporteren nu onbewerkte grondstoffen voor veevoer of andere voedselvoorzieningen, terwijl de bewerking vooral in het Noorden plaatsvindt (bijvoorbeeld koffie en cacao). De inzet van natuurlijke hulpbronnen voor de export gaat ten koste van de eigen voedselvoorziening. Daarnaast maakt dumping vanuit het Noorden deze regionale voedselproductie vaak onmogelijk. Honger is meer een kwestie van oneerlijke verdeling van landbouwgrond, en van oneerlijke handelsstromen waarvan grootgrondbezitters en multinationals profiteren, dan dat er werkelijk voedseltekort is. Produceren voor de lokale bevolking zou ook een oplossing zijn voor ontwikkelingslanden. Als er niets veranderd in het landbouwbeleid op Europees en wereldniveau zijn er in de nabije toekomst in Noord en Zuid alleen nog maar grootschalige boeren die produceren voor de exportmarkt.

STREAMER: 'Met name akkerbouwers, melkveehouders en volle grondsgroentetelers worden de dupe van het voorstel van Fischlers landbouwhervormingsplannen'

Guus Geurts: 'Liberalisering van de landbouw en voedselvoorziening zal de huidige problemen in de agrarische sector eerder vergroten dan oplossen'

IN KADER: de gehele scriptie van Guus Geurts is te downloaden via:

<http://guusgeurts.tripod.com>

Correctie 2022: <https://guusgeurts.nl/gg/wp-content/uploads/2022/12/02-scriptie-Liberalisering-in-de-landbouw-een-heilloze-weg.pdf>